

hvor militære Hensyn skulde gjøre sig gjældende, burde Staten bygge. Men man skulde da vel ogsaa mene, at den østjydske Bane saavel som Hovedruten paa den fyenste Bane ogsaa maa have sin store militære Interesse. Som sagt, det er mig ikke om Formen at gjøre; vi enes vel nok om Formen, naar vi ellers kunne blive enige om, at de paagjældende Landsdele skulde betale et lille moderat Bidrag. Jeg vil altsaa nærmest være tilbøielig til at tage denne Lov med de Endringer, man kunde blive enig om, uden at gjøre den afhængig af fremtidsige Anlæg, haabende, at de, der interessere sig for disse fremtidsige Anlæg, ville indse, at de befordre dem bedst ved at tage, hvad her bydes. Det er det Indtryk, jeg har som Udenforstaaende, men det maa de Herrer, som nærmest ere interesserede deri, komme ud af; kunne de komme ud af det, skal jeg følge dem paa den af mig nævnte og oftere gjentagne Betingelse. For mig staar det som fornuftigt. Saaledes har vi os ad, da Midtbanen kom; den gik først ikke længere end til Silkeborg, og da erkjendte man, at det var til en Begyndelse, saa kunde Fortsættelsen siden komme. Det Samme vil ogsaa være Tilfældet her. Jaar man først Sydbanen og Vestbanen forbundne med hinanden, saa naaer man ogsaa nok i Fremtiden at faae en Forbindelse med Nordvestbanen. Det forekommer mig temmelig indlysende, men det er Noget, som egentlig paa en Maade ligger noget ubenfor; idet man jo er tilbøielig til at tage Hensyn til de lokale Interesser, og hvorledes de lokale Rigsdagsmænd stille sig. For Sjællands Bedkommende har jeg slet ingen Tvivl om, at Anlægene nok skulde blive fortsatte, hvorimod jeg er noget mere bange for Sjællands og Fyens Bedkommende; thi vi have der ikke nær den Pression paa Regjeringen, som Kjøbenhavn og Sjælland have. Jeg har slet ingen Tvivl om, at man nok skal komme til at fortsætte, selv om man lader sig nøie med denne Stump, jeg havde nær sagt, at man hurtigere vil faae Fortsættelsen, naar man først fik Begyndelsen, men vil udskyde det noget ved ikke at tage, hvad der er foreslaaet. Mere Tvivl har jeg for Sjællands Bedkommende; thi der er Egne der, som ere høist uehvilfulde stillede. Jeg skal ikke komme dybere ind herpaa, da det paa en Maade ligger ubenfor Sagen, men man kan jo da betragte det Hele i Sammenhæng. Det kan ikke negtes, at f. Ex. det store Nærvang-Lørild Herred, hvoraf en meget stor Del har 4—5 Mil til nærmeste Kjøbstad, er meget uehvilfuld stillet. Der er Egne mellem Viborg og Løgstør og Nibe, for ikke at tale om Egnen Syd for Viborg, der ere stillede paa samme Maade. Jeg har det Saab, at vi skulde blive ved at bygge Baner hvert Aar; og at Landsdelene maa komme til at følges ad saa nogenlunde, for at der kan blive Tilfredshed paa alle Sider; thi det gamle Ord: Noget for Noget, naar

Benskab skal holdes, gjælder ogsaa i dette Tilfælde.

L. C. Nyholm: Jeg kan være enig med den ærede sidste Tale angaaende Expropriations-spørgsmaalet. Forsaa vidt der af hans Tale fremgik et Slags Mismod over, at Sjælland var ligesom mere begunstiget end Sjælland, og navnlig over, at Staten her gik ind paa at udføre det heromhandlede Jernbaneanlæg, saa vil jeg sige, at jeg antager, at det i Grunden vilde være rigtigt, om Staten kunde anlægge alle Jernbaner i Landet, men det er dog begrænset af et Hovedhensyn, nemlig Forholdet mellem Nytte og Bekostning. I en Egn, som ikke er befolket, hvor Byerne ligge langt fra hverandre, og hvor der altsaa for Beboerne uregelmæssig kunde være megen Trængsel til en Jernbane, vil man dog neppe kunne faae fat igennem, at det blev vedtaget, at Staten skulde anlægge en saadan Bane. Det vilde der være naturliger, at Private, der havde særlig Interesse af Foretagendet, traadte sammen for at fremme det; men Staten vilde man i Reglen ikke kunne faae dertil, fordi man neppe vilde kunne faae saadanne Anlæg bevilgede. At Staten anlægger Banerne paa Sjælland, finder jeg ganske rigtigt og naturligt. — de kunne nemlig betale sig, og jeg er temmelig vis paa, at de Baner, der ere nævnte idag, ville betale sig; Befolkningen er saa stor, at der ganske vist paa dem ligesom paa de øvrige sjællandske Baner vil blive en tilsvækkelig Trafik. Staten kan altsaa ganske rolig gaa ind paa deres Anlæg, og man er jo naturligvis mest betrygget ved Jernbaneanlæg, naar Staten foretager dem, fordi de private Anlæg af Hensyn til Befolkningen i Reglen gjøres saa svage, om jeg maa bruge det Udtryk, som muligt. Jeg tror derfor, at der er god Mening i, at Staten anlægger Baner paa Sjælland, og naar jeg ser hen til Alt, hvad der forholdsvis er gjort i Sjælland, tror jeg, skjøndt jeg selv er fra Sjælland og har ligesaa megen Interesse for Sjælland som enhver Anden derfra, ikke, at vi kunne beklage os. Sjælland er ikke saa befolket som Sjælland; kommer den Tid, da Befolkningen er ligesaa stor der som her, kan man med Grund gjøre Fordring paa Jernbaneanlæg af Staten i samme Udstrækning som paa Sjælland. Med Hensyn til det ærede Medlems Bemærkning om de storpoltiske Betragtninger, som jeg før ganske tilfældig kom ind paa, kunde jeg fristes til det Spørgsmaal, hvorfor de skulde være mindre påfænde paa det ene end paa det andet Sted. Jeg indser ikke, hvorfor jeg skulde betænke mig paa at anføre Motiver hentedede derfra under en Sag som denne. Men det har forøvrigt ikke været min Mening i og for sig nu særlig at ville fremdrage storpoltiske Betragtninger, hvilke ofte og lidt nok have været hørte heri Salen, og det ligger